

CAPVT QVARTVM
De Caremonijs & ijs rebus quæ circa
baptismum geruntur.

I. Aquam baptismi signo crucis conse-
crari solitam

*Aqua bap-
tismi conse-
cranda.*

* Exod. 15.

Aqua enim sine prædicatione dominicæ crucis ad nullos vsus futuræ salutis est. Cùm vero salutaris fuerit crucis mysterio consecrata, tunc ad vsum spiritalis lauacri, & salutaris poculi temperatur. Sicut ergo in illum fontem (Marath) * Moyses misit lignum, hoc est propheta, & in hunc fontem Sacerdos prædicationem dominicæ crucis mittit, & aqua fit dulcis ad gratiam. *Tom. 4. lib. de his qui inuitantur mysterijs, Cap. 3.*

Fons baptismi ante consecratur, quam baptizandus in eum descēdat.

Quare prior Christus descendit, postea Spiritus, cùm forma baptismatis & vsus hoc habeat, vt ante fons consecratur, & tunc ascendat qui baptizandus est? Nam vbi primum ingreditur Sacerdos, exorcismum facit, secundo super creaturam aquæ inuocationem, postea & precem defert, vt sanctificetur fons, & adsit præsentia Trinitatis æternæ. Christus autem ante descendit, secutus est Spiritus. *Qua*

*Christus ba-
ptismum san-
ctificauit.*

ratione? vt non quasi ipse egere Dominus Iesus sanctificationis mysterio videretur, sed sanctificaret ipse, sanctificaret & Spiritus. *Tom. 4. lib. 1. de Sacramentis, Cap. 5.*

II. In baptismo visibili vnguento seu chrisma-
te fideles inungi moris esse.

* Psal. 132.

* Cant. 1.
Sacerdos ba-

pizanti vngit

Post hæc utique ascendisti ad Sacerdotem, considera quid fecerit. Nonne illud quod ait Dauid: * Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam barbam Aaron? Hoc est vnguentum de quo & Salomon ait: * Vnguentum exinanitum est nomen tuum, propterea adolescentulæ dilexerunt te, & attraxerunt te. Quantæ hodie renouatæ animæ dilexerunt

dilexerunt te Domine Iesu dicentes: Attrahe nos post te, in odorem vestimentorū tuorum curiemus, vt odorem resurrectionis haurirent. Quare hoc fiat intellige, Quia oculi sapientis in capite eius. Ideo in barbam defuit, id est in gratiam iuuentutis. Ideo in barbam Aaron, vt fiat electum genus, sacerdotale, pretiosum. Omnes enim in regnum Dei & in sacerdotium vngimur gratia spiritali. *Tom. 4. lib. de his qui inuoluntur mysterijs, Cap. 6.*

Venimus ad fontem, ingressus es: considera quos videris, quid locurus sis cōsidera, repete diligenter. Occurrit tibi Leuita, occurrit Presbyter, vnctus es quasi athleta Christi, quasi luctamen huius seculi luctaturus, professus es luctaminis tui certamina. Qui luctatur, habet quod speret, vbi certamen, ibi corona. *Tom. 4. lib. 1. de Sacramētis, Cap. 2.*

Hesterno die de fonte disputauimus, cuius species veluti quædam sepulcri forma est, in quæ credentes in Patrem & Filium & Spiritum sanctum recipimur & demergimur & resurgimus, hoc est resuscitatur. Accipis autem mysterium, hoc est, vnguentum supra caput. Quare supra caput? Quia sensus sapientis in capite eius, Salomon ait. Friget enim sapientia sine gratia, sed vbi gratia acceperit sapientiam, tunc opus eius incipit esse perfectum. *Tom. 4. lib. 3. de Sacramētis, Cap. 1.*

III. Baptizandos abrenuntiare sathanae atque pompis eius.

Posthæc referata tibi sunt sancta sanctorum: Ingressus es regenerationis sacrariū. repete quid interrogatus sis, recognosce quid responderis. Renuntiaisti diabolo & operibus eius, mundo & luxurijs eius ac voluptatibus. Teneatur vox tua, non in tumulo mortuorum, sed in libro viuentium. *Tom. 4. lib. de his qui mysterijs inuoluntur, Cap. 2.*

Quando te interrogauit (Sacerdos) Abrenuntias Votum in bæ diabolo & operibus eius? quid respondisti? Abrenuntio.

*ptione emissu
diligenter pers
soluendum.*

nuntio. Abrenūtiās seculo & voluptatibus eius: quid respondisti? Abrenuntio. Memor esto sermonis tui, & numquam tibi excidat tuæ series cautionis. Si chirographum homini dederis, teneris obnoxius, vt pecuniam eius accipias: teneris astrictus, & reluctantem te scenerator astringit, si recusas, vadis ad iudicem, atque illic tua cautione conuinceris. Vbi promiseris, considera, vel quibus promiseris. Leuitam vidisti, sed minister est Christi. Vidisti illum ante altaria ministrare. Ergo chirographum tuum tenerur, non in terra, sed in cælo. *Tom. 4. lib. 1. de Sacramentis, Cap. 2.*

*Dū sacramen
tum baptismi
suscepimus re-
nuntiamus
mundo.*

** Eccles. 5.
Grauia vincu-
la, promittere
Deo, et nō solu-
uere.*

* Matth. 5.

Cuius habet imaginem & inscriptionem?] Si vis nil Regi debere terreno, relinque omnia & sequere Christum. Et bene prius quæ Cæsaris sunt reddenda decernit. Neque enim potest esse quis Domini, nisi prius renuntiauerit mūdo. Sed omnes renuntiamus verbo, non omnes renūtiāmus affectu. nam cū sacramenta suscipimus, renuntiamus. Quam grauia vincula, promittere Deo, & nō soluere. * Melius est, inquit, non vouere, quam vouere & non reddere. Maior est contractus fidei, quam pecuniæ. Redde promissum dum in hoc corpore es, prius quam veniat exactor, & mittat te in carcerem. * Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas nouissimum quadrantem. *Tom. 5. lib. 9. Commentariorum in cap. 20. Lucae.*

IIII. Trinam mersionem in baptismo fuisse vsitatam Ambrosij etate.

*Catechumeni
ter in aquam
immerguntur
in memoriam
mortis & tri-
duæ resurre-
ctionis christi*

Interrogatus es, Credis in Deum Patrem omnipotentem? Dixisti, credo: & mersisti, hoc est, sepultus es. Iterum interrogatus es, Credis in Dominum nostrum Iesum Christum, & in crucem eius? Dixisti, credo, & mersisti: ideo & Christo es cōsepultus. Qui enim Christo consepelitur, cum Christo resurget. Tertio interrogatus es: Credis in Spiritū sanctum? Dixisti, credo, tertio mersisti, vt multiplicem lapsum superio-

superioris ætatis absolueret trina confessio. Tom. 4.
lib. 2. de Sacramentis, Cap. 7.

V. *Baptizatos induere vestem candidam.*

Accepisti post hæc vestimenta candida, vt esset
indiciu quòd exueris inuolucrum peccato-
rum, & indueris innocentie casta velamina. De qui-
bus dixit Propheta: * Asperges me hyssopo, & mun-
dabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. Qui
enim baptizatur & secundum legem & secundum Eu-
angelium videtur esse mundatus. Secundum legem,
quia hyssopi fasciulo * Moyses aspergebat sangui-
nem agni. Secundum Euangelium, quia Christi erant
candida vestimenta sicut nix, cum resurrectionis sue
gloriam in Euangelio demonstraret. Super niuem deal-
batur, cui culpa dimittitur. Vnde & per Esaiam
Dominus ait: Si * fuerint peccata vestra sicut phœ-
nicium, vt niuem dealbabo. Hæc vestimenta habens
Ecclesia per lauacrum regenerationis assumpta dicit
in canticis: * Nigra sum & decora filie Hierusalem.
Nigra per fragilitatem conditionis humanæ: deco-
ra per gratiam. Nigra, quia ex peccatoribus: decora
fidei sacramento. Hæc vestimenta cernentes filie
Hierusalem, stupefactæ dicunt: Quæ est hæc quæ
ascendit dealbata? Hæc erat nigra vnde nunc subito
dealbata? Tom. 4. lib. de his qui initiantur mysterijs, Cap. 7.

Baptizati in-
duunt vestem
candidam, vt
sit indicium
quòd exuerint
inuolucrum pec-
catorum, & in-
duerint inno-
centie casta
velamina.

* Psal. 50.

* Exod. 24.

* Heb. 9.

* Esais I.

* Cant. 1.

Ecclesia nigra
est & simul
decora.

VI. *Baptizandorum pedes in quibusdam
Ecclesijs lauari.*

Non ignoramus quòd Ecclesia Romana hanc
consuetudinem non habeat, cuius typum in
omnibus sequimur & formam. Hanc tamen consue-
tudinem nõ habet vt pedes lauet. Vide ergo, ne for-
te propter multitudinem declinauit. Sunt tamen qui
dicant & excusare conentur, quia hoc in ministerio
faciendum est, non in baptismo, non in regenera-
tione, sed quasi hospitii pedes lauandi sint. Aliud est
humilitatis, aliud sanctificationis. Denique audi quia
myste-

Ecclesia Ro-
mana non lau-
nat baptizan-
dorum pedes.

† al. mysterio

mysterium est & sanctificatio. Nisi lauero tibi pedes, non habebis mecum partē. Hoc ideo dico, nō quod alios reprehendam, sed mea officia ipse cōmendem. In omnibus cupio sequi & ecclesiam Romanam. Sed

*Mediolanipe-
des in susce-
ptione bapti-
sini lauantur.*

tamen & nos homines sensum habemus. Ideo quod alibi rectius seruatur, & nos recte custodimus. Ipsum sequimur Apostolum Petrum, ipsius inhæremus deuotioni. Ad hoc Ecclesia Romana quid responderet? Vtique ipse auctor est nobis huius assertionis Petrus Apostolus, qui Sacerdos fuit Ecclesie Romanæ. Ipse Petrus ait: *

* Ioan. 13.

Domine non solū pedes, sed etiam manus & caput. Vide fidem. Quod ante excusauit, humilitatis fuit: quod postea se obtulit, deuotionis & fidei. *Tom. 4. lib. 3. de Sacramentis, Cap. 1.*

Ergo quid egimus sabbato? Nempe a pertionem. Quæ mysteria celebrata sunt a pertionis, quando tibi aures tetigit Sacerdos & nares. Quod significat in Euangelio Dominus noster Iesus Christus cū ei oblatas esset surdus & mutus, & tetigit aures eius, & os eius. Aures, quia surdus erat: os, quia mutus. Et ait: * Effeta, quod Hebraicum uerbum est, & Latine dicitur adaperire. Ideo ergo tibi Sacerdos aures tetigit, ut aperirentur aures tuæ ad sermonem & ad eloquium sacerdotis. sed dicis mihi, quare nares? Quia mutus erat, os tetigit: ut quia loqui non poterat sacramenta coelestia, uocem acciperet à Christo. Et ibi quia uiri, hic quia mulieres baptizantur, & non eadem puritas serui, quanta & Domini. Cū ille peccata concedat, huic peccata donentur, quæ potest esse comparatio? Ideo propter gratiam operis & muneris non os tangit Episcopus, sed nares. Quare nares? Ut bonum odorem accipias pietatis aeternæ, ut dicas: Christi enim bonus odor sumus Deo, quemadmodum dixit * Apostolus sanctus. Et sit in te fidei deuotionisque plena fragrantia. *Tom. 4. lib. 1. de Sacramentis, Cap. 1.*

* Marci 7.

*Aures & na-
res cur tangat
Sacerdos in
administra-
tione baptis-
sini.*

* 2. Cor. 2.